

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій Жильцов
« 04 » 2022

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

для студентів

| | |
|--------------------|--|
| спеціальності | 035 Філологія |
| освітньої програми | 035.051.01 мова і література (іспанська) 035.052.02 мова і література (італійська) 035.055.03 мова і література (французька) |
| освітнього рівня | першого (бакалаврського) |

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0224/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 04 » 2022

Київ – 2022

Розробник:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладач:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 24.09 2022 р. № 9

Завідувач кафедри  (Оксана СЕРГІЄНKOBA)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 035.051.01 Мова і література (іспанська))

 . . 20 р.

Керівник освітньої програми  (Юлія ПІДПРИГОРА)

Робочу програму перевірено

01.09. 2022 р.

Заступник декана  (Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Характеристика дисципліни за формами навчання | |
|---|---|--------|
| | денна | заочна |
| Вид дисципліни | обов'язкова | |
| Мова викладання, навчання та оцінювання | українська | |
| Загальний обсяг кредитів / годин | 4/120 | |
| Курс | 1 | |
| Семестр | 2 | |
| Кількість змістових модулів з розподілом: | | |
| Обсяг кредитів | 4 | |
| Обсяг годин, в тому числі: | 120 | |
| Аудиторні | 42 | |
| Модульний контроль | 8 | |
| Семестровий контроль | 30 | |
| Самостійна робота | 40 | |
| Форма семестрового контролю | екзамен | |

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити загальні закономірності функціонування та проявів психіки людини, закономірності її психічного розвитку в онтогенезі, типові психологічні особливості представників всіх вікових періодів; сприяти на цій основі формуванню психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення, сучасної системи психологічних знань, а також закономірностей психічного розвитку та становлення особистості;
- вивчення понять психіки, свідомості, їх функцій і структур, а також психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування; визначення специфіки психічних властивостей людини;
- вивчення детермінант і показників психічного розвитку індивіда;
- розкриття типових психологічних особливостей представників всіх періодів онтогенезу людини;
- визначення детермінант, виявів та способів конструктивного подолання криз психічного розвитку особистості.

3. Результати навчання за дисципліною

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Психологія» у студентів формуються такі **загальні компетентності**:

ЗК 1: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні,

ЗК 2: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя,

ЗК 3: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово,

ЗК 6: здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел,

ЗК 10: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу,

ЗК11: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

ФК 2: здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні,

ФК 8: здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань,

ФК 19: психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови; комунікативно-педагогічна взаємодія для різних вікових груп,

ФК 20: лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгво-дидактичними вміннями, методичними прийомами та технологіями, необхідними для ефективною навчальною роботою в освітніх закладах.

Програмними результатами вивчення дисципліни є вміння та навички:

ПРН 1: вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективною міжкультурної комунікації,

ПРН 2: ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фаховою літературою та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати,

ПРН 3: організовувати процес свого навчання й самоосвіти,

ПРН 4: розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства,

ПРН 17: збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови та мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання,

ПРН 19: мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології,

ПРН 22: застосовувати теорії і володіти практичними навичками проєктування, конструювання, моделювання освітнього процесу закладу загальної середньої освіти, враховувати психолого-педагогічні основи навчального процесу у закладах та специфіку професійної педагогічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

| Назва змістових модулів, тем | Усього | Розподіл годин між видами робіт | | | | | |
|---|--------|---------------------------------|----------|-----------|-------------|---------------|------------|
| | | Аудиторна: | | | | | Самостійна |
| | | Лекції | Семінари | Практичні | Лабораторні | Індивідуальні | |
| Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Психічні процеси та стани | | | | | | | |
| Тема 1. Психологія як наука. Методи психології | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 2. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 3. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: пам'ять, мислення, увага, мовлення | 6 | 2 | 4 | | | | |
| Тема 4. Емоційно-вольова сфера особистості | 14 | 2 | 2 | | | | 10 |
| Модульний контроль | 2 | | | | | | |
| Разом | 26 | 8 | 6 | | | | 10 |
| Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості та діяльності | | | | | | | |
| Тема 1. Особистість та діяльність | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 2. Свідомість та самосвідомість | 2 | | 2 | | | | |
| Тема 3. Індивідуально-типологічні властивості особистості: темперамент, характер, здібності | 14 | 2 | 2 | | | | 10 |
| Модульний контроль | 2 | | | | | | |
| Разом | 20 | 4 | 4 | | | | 10 |
| Змістовий модуль 3. Психологія дитинства | | | | | | | |
| Тема 1. Психічний розвиток, його особливості, фактори психічного розвитку. Вікова періодизація психічного розвитку людини | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 2. Психологічні особливості пренатального і та немовлячого періодів | 2 | | 2 | | | | |
| Тема 3. Психічний розвиток дитини ранньому віці | 2 | 2 | | | | | |

| | | | | | | | |
|--|-----|----|----|--|--|--|----|
| Тема 4. Психологія дітей дошкільного періоду | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 5. Психічний розвиток молодших школярів | 12 | | 2 | | | | 10 |
| Модульний контроль | 2 | | | | | | |
| Разом | 22 | 6 | 4 | | | | 10 |
| Змістовий модуль 4. Психологія дорослішання і дорослості | | | | | | | |
| Тема 1. Психічний розвиток підлітків | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 2. Психологічні особливості представників юнацького періоду | 2 | | 2 | | | | |
| Тема 3. Психологія ранньої дорослості | 2 | 2 | | | | | |
| Тема 4. Психологія середньої дорослості | 2 | | 2 | | | | |
| Тема 5. Психологія людей похилого віку | 12 | | 2 | | | | 10 |
| Модульний контроль | 2 | | | | | | |
| Разом | 22 | 4 | 6 | | | | 10 |
| Підготовка та проходження контрольних заходів | 30 | | | | | | |
| Усього | 120 | 22 | 20 | | | | 40 |

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальні питання психології. Психічні процеси та стани

Лекція 1. Психологія як наука. Методи психології (2 год.)

Психологія як наука, її предмет і завдання. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку та її функції. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Методи психологічного дослідження.

Основні поняття теми:

Психологія, загальна психологія, вікова психологія, психіка, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, спостереження, експеримент, тестування, опитування.

Лекція 2. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу (2 год.)

Сенсорно-перцептивна сфера особистості. Поняття про чуттєвий рівень пізнання людиною дійсності. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація видів відчуттів і їх характеристика. Основні сенсорні властивості людини. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуттів. Класифікація та види сприймання. Сприймання простору, руху й часу. Поняття про ілюзії сприймання. Спостереження та спостережливість.

Основні поняття теми:

Відчуття, аналізатор, адаптація; сприймання, ілюзії сприймання.

Лекція 3. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності (2 год.)

Раціональне пізнання світу, його відмінність від чуттєвого способу отримання інформації. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: пам'ять, мислення, увага, мовлення. Поняття про пам'ять. Функції пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення та забування. Мнемічні якості пам'яті. Поняття про увагу як стан свідомості, її критерії та функції. Види уваги їх характеристика. Основні властивості уваги. Неуважність та її причини.

Основні поняття теми:

Пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування; увага, вибірковість, обсяг, розподіл, концентрація, стійкість, переключення.

Семінар 1. Мислення та мовлення.

Семінар 2. Уява.

Лекція 4. Емоційно-вольова сфера особистості (2 год.)

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Характеристика типових емоційних станів людини. Поняття про волю. Стимулююча та гальмівна функції волі. Мимовільні та довільні дії. Вольові якості особистості.

Основні поняття теми:

Емоція, почуття, афект, стрес, настрій, фрустрація; воля, вольові якості.

Семинар 3. Емоції та почуття.

Змістовий модуль 2.

Психологічна характеристика особистості та діяльності

Лекція 5. Особистість та діяльність (2 год.)

Диференціація та співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Альтернативні підходи до тлумачення поняття особистості у психології. Психологічна структура особистості. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії. Поняття про соціальні ролі особистості, характеристика їх ознак та видів. Поняття про активність та діяльність. Структура та види діяльності.

Основні поняття теми:

Індивід (індивідуум), особистість, індивідуальність, соціальна роль; активність, діяльність, гра, навчання, праця.

Семинар 4. Свідомість та самосвідомість.

Лекція 6.

Індивідуально-типологічні властивості особистості.

Темперамент і характер (2 год.)

Індивідуально-типологічні властивості особистості. Поняття про темперамент, характер, здібності. Критерії темпераменту. Історія розвитку вчення про темперамент. Тип вищої нервової діяльності й темперамент. Основні властивості нервових процесів. Співвідношення типів нервової системи і типів темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту. Поняття про характер, риси характеру. Історія вивчення характеру людини. Фізіологічні основи характеру. Виразні ознаки характеру. Структура рис характеру: спрямованість особистості, розумові, вольові, емоційні риси характеру. Поняття про акцентуації характеру. Типи акцентуацій. Механізми формування характеру людини в онтогенезі.

Основні поняття теми:

Темперамент, сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік; характер, спрямованість, акцентуації характеру.

Семінар 5. Здібності

**Змістовий модуль 3.
Психологія дитинства**

Лекція 7.**Психічний розвиток особистості, його особливості.****Фактори психічного розвитку.****Вікова періодизація психічного розвитку людини (2 год.)**

Поняття про психічний розвиток людини та його особливості. Характеристика показників психічного розвитку. Вікові й індивідуальні особливості психічного розвитку, їх співвідношення. Явища акселерації та ретардації у формуванні особистості. Поняття про сенситивні періоди розвитку психіки, їх значення та критерії вияву. Фактори та умови психічного розвитку особистості. Вікова періодизація психічного розвитку людини. Епоха, період, фаза як одиниці поділу онтогенезу. Критерії здійснення вікової періодизації: суперечності як основа психічного розвитку людини, соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення.

Основні поняття теми:

Психічний розвиток, психічні суперечності, фактори та умови психічного розвитку; період, провідна діяльність, соціальна ситуація розвитку, психічні новоутворення, вікові кризи.

Семінар 6. Психологічні особливості пренатального і немовлячого періодів.**Лекція 8. Психічний розвиток в ранньому віці (2 год.)**

Ранній вік як етап онтогенезу людини. Фізичні надбання дитини раннього віку та їх вплив на розвиток психіки. Соціальна ситуація розвитку переддошкільника. Предметно-маніпулятивна діяльність як провідна в ранньому віці, її динаміка. Формування психічних новоутворень пізнавальної та особистісної сфер в ранньому віковому періоді. Розвиток мовлення переддошкільника. Криза 3-х років: її причини, симптоматика та шляхи розв'язання.

Основні поняття теми:

Ранній вік, дитяча емансипація, предметно-маніпулятивна діяльність, наслідування, криза 3-х років.

Лекція 9. Психологія дітей дошкільного періоду (2 год.)

Дошкільний період як етап онтогенезу людини, його внесок у психічний розвиток. Аналіз соціальної ситуації розвитку дитини 3-6 років життя. Значення відвідування дитячого садка для соціалізації дитини. Ігрова діяльність – провідна для психічного розвитку дошкільника, її функції та динаміка. Зміст та механізми формування психічних новоутворень дошкільняти. Розвиток мовлення дитини в дошкільному віці. Криза 6 (7) років: її причини, симптоми та шляхи розв'язання.

Основні поняття теми:

Дошкільний вік, гра, довільність поведінки, супідрядність мотивів, формування адекватної самооцінки, внутрішні етичні інстанції, шкільна зрілість дошкільнят, психологічна готовність дитини до школи.

Семінар 7. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.

Змістовий модуль 4.

Психологія дорослішання і дорослості

Лекція 10. Психічний розвиток підлітків (2 год.)

Особливості фізичного та фізіологічного розвитку підлітка та їх вплив на розвиток психіки. Аналіз соціальної ситуації розвитку учня основної школи. Підліткова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи корекції. Специфіка провідної діяльності підліткового віку: альтернативні наукові підходи. Проблема взаємин підлітків з дорослими, типові поведінкові реакції. Спілкування підлітків з ровесниками, формування та вияви почуття дорослості. Зміни в учінні підлітка, динаміка мотивації учіння в основній школі. Психологічні детермінанти низької успішності учнів основної школи. Криза 13-ти років: причини, симптоми, шляхи вирішення.

Основні поняття теми:

Підлітковий вік, пубертатний період, підліткова шкільна дезадаптація, інтимно-особистісне спілкування, почуття дорослості, потреба в самоствердженні.

Семінар 8. Психологічні особливості представників юнацького періоду.

Лекція 11. Психологія ранньої дорослості (2 год.)

Особливості фізичної сфери людини раннього дорослого віку та їх вплив на психіку. Поняття про пік фізичних та розумових можливостей дорослої людини, досягнення професійного акме. Типові психічні настанови та завдання представників раннього дорослого віку. Зміни в сфері пізнання, формування гнучкості та діалектичності мислення. Досягнення особистісної ідентичності, вияви психічної індивідуальності. Механізми самореалізації представників раннього дорослого віку – сімейний та професійний напрямки. Фази психічного розвитку в ранній дорослості.

Основні поняття теми:

Рання дорослість, психологічна зрілість особистості, життєва експансія, самореалізація: професійна, особистісна.

Семінар 9. Психологія середньої дорослості.

Семінар 10. Психологія пізньої дорослості.

6. Контроль навчальних досягнень**6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів**

| Вид діяльності студента | Максимальна к-сть балів за одиницю | Модуль 1 | | Модуль 2 | | Модуль 3 | | Модуль 4 | |
|--|------------------------------------|-------------------|-----------------------------|-------------------|-----------------------------|-------------------|-----------------------------|-------------------|-----------------------------|
| | | кількість одиниць | максимальна кількість балів | кількість одиниць | максимальна кількість балів | кількість одиниць | максимальна кількість балів | кількість одиниць | максимальна кількість балів |
| Відвідування лекцій | 1 | 4 | 4 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| Відвідування семінарських занять | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Відвідування практичних занять | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Робота на семінарському занятті | 10 | 3 | 30 | 2 | 20 | 2 | 20 | 3 | 30 |
| Робота на практичному занятті | 10 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Виконання завдань для самостійної роботи | 5 | 1 | 5 | 1 | 5 | 1 | 5 | 1 | 5 |
| Виконання модульної роботи | 25 | 1 | 25 | 1 | 25 | 1 | 25 | 1 | 25 |
| Виконання ІНДЗ | 30 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Разом | | | 89 | | 76 | | 66 | | 87 |
| Максимальна кількість балів: 241 | | | | | | | | | |
| Розрахунок коефіцієнта: $241 : 60 = 4$ | | | | | | | | | |

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Загальні питання психології. Психічні процеси та стани

Тема. Воля – 7 год.

Знайти прислів'я (не менше 3), в яких йдеться про вияв або невияв людиною тих чи інших вольових якостей (можна українські, англійські та французькі прислів'я). Назвати і пояснити ці вольові якості – **5 балів**.

Змістовий модуль 2.

Психологічна характеристика особистості та діяльності

Тема. Темперамент – 6 год.

Провести тестування, спрямоване на визначення власного типу темпераменту, після чого співвіднести результати тестування з вимогами майбутньої професійної діяльності та визначити переваги та недоліки проявів темпераменту щодо неї – **5 балів**.

Змістовий модуль 3.

Психологія дитинства – 7 год

Завдання на вибір (5 балів)

1. Переглянути відео, розміщене в ЕНК «Психологія» у ресурсі Самостійна робота до Модулю 3, відповісти на запропоновані питання.
2. Заповнити таблицю «Психологічна характеристика _____ віку» (вік обрати самостійно).

Орієнтовний зразок представлення роботи 2

| Назва періоду, його вікові межі | Соціальна ситуація розвитку | Провідна діяльність | Психічні новоутворення | Вікова криза |
|---------------------------------|-----------------------------|---------------------|------------------------|--------------|
| | | | | |

Змістовий модуль 4.

Психологія дорослішання і дорослості – 6 год.

На прикладах (2) покажіть історію професійного зростання відомих у світі або в Україні людей, що стали успішними в своїй діяльності в ранньому, а особливо в середньому дорослому віці – **5 балів**.

Орієнтовний зразок представлення роботи

| Прізвище, ім'я людини | Вік | Назва вікового періоду | Сфера досягнень і конкретно (що було зроблено) | Які події /обставини передували чи стали знаковими для людини |
|-----------------------|-----|------------------------|--|---|
| | | | | |
| | | | | |

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

- 5 балів – максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання для самостійної роботи, і оцінюється за такими критеріями:
- своєчасність виконання навчальних завдань – 1 бал,
- повний обсяг їх виконання – 1 бал,
- якість виконання навчальних завдань – 3 бали.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Модульні контрольні роботи виконуються в тестовій формі в системі Moodle в електронному навчальному курсі «Психологія».

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

| Змістовий блок і його призначення | Форма | Максимальна кількість балів |
|--|-------|-----------------------------|
| Визначення якості володіння базовими поняттями; виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни | тести | 25 |

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Семестровий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену, а саме: проходження тесту в системі Moodle.

Таблиця 6.4.1

Критерії оцінювання відповідей студента на екзамені

| Критерії оцінювання | Максимальна кількість балів |
|--|-----------------------------|
| Підсумковий тест включає випадкові питання різного рівня складності за всіма змістовими модулями: 13 питань рівня А (прості питання); 13 питань рівня Б (питання середнього рівня складності); 14 питань рівня В (складні, пошукові питання). | |
| Використовуються такі види тестових завдань: <ul style="list-style-type: none"> • з вибором відповіді «Так / Ні», • з вибором однієї правильної відповіді, • з вибором двох або трьох правильних відповідей, • на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень, • на встановлення послідовності. | |
| Оцінка за підсумковий тест може складати від 0 (min) балів до 40 (max) балів. Надається лише одна спроба для проходження тесту. | |
| Разом | 40 балів |

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Предмет психології як науки. Сучасна система психологічних знань.
2. Поняття про психіку. Функції психіки.
3. Поняття про метод. Аналіз методів загальної та вікової психології.
4. Свідомість як вища форма відображення, її функції та структура.
5. Сутність понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», їх ознаки.
6. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування особистості.
7. Структура особистості та характеристика її компонентів.
8. Самосвідомість, її функції та складові компоненти.
9. Поняття про відчуття та їх фізіологічні основи.
10. Характеристика видів відчуттів. Основні сенсорні властивості людини.
11. Сприймання як пізнавальний процес, його фізіологічні основи.
12. Види сприймання, перцептивні властивості людини.
13. Поняття про ілюзії сприймання. Ілюзії простору, руху, часу.
14. Поняття про пам'ять, її призначення. Характеристика видів пам'яті.
15. Процеси пам'яті та їх характеристика.
16. Мнемічні якості та індивідуальні особливості мислення людини.
17. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення.
18. Основні форми та види мислення людини.
19. Сутність мови та мовлення як психологічних категорій. Функції та види мовлення.
20. Поняття про уяву, її функції та види.
21. Механізми створення нових образів уявою людини.
22. Увага як стан свідомості, її призначення, види та властивості.
23. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та вияви.
24. Характеристика видів емоцій та почуттів.
25. Форми переживання емоційних станів людиною.
26. Поняття про волю як психологічну категорію, її функції.
27. Характеристика вольових якостей людини.
28. Темперамент, його критерії. Огляд історії розвитку вчень про темперамент.
29. Властивості нервових процесів та темперамент.
30. Характеристика холеричного та флегматичного типів.
31. Характеристика сангвінічного та меланхолічного типів темпераментів.
32. Поняття про характер, його структура.
33. Фактори та вікова динаміка формування характеру.
34. Поняття про здібності та задатки. Теорії детермінації здібностей.
35. Види здібностей, рівні їх вияву.
36. Поняття про діяльність, її функції. Структура та види діяльності.
37. Поняття про психічний розвиток, його особливості. Фактори та умови психічного розвитку людини.
38. Поняття про психологічний вік. Вікова періодизація психічного розвитку.
39. Аналіз показників психічного розвитку особистості.
40. Стадії пренатального розвитку дитини, їх значення для формування психіки

дитини.

41. Психологічні особливості новонародженого.
42. Психічний розвиток немовляти.
43. Розвиток пізнавальної сфери переддошкільника.
44. Формування особистості дитини раннього віку. Криза 3-х років: причини, симптоматика, шляхи подолання.
45. Розвиток пізнавальної сфери дитини дошкільного віку.
46. Формування особистості дошкільняти. Криза 6 (7) років.
47. Шкільна зрілість дошкільняти: складові компоненти і діагностика.
48. Формування особистості учня початкової школи.
49. Розвиток пізнавальної сфери в молодшому шкільному віці.
50. Початкова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи профілактики й корекції.
51. Вплив фізичного розвитку підлітка на його психічну сферу; проблема «пубертатного стрибка».
52. Розвиток пізнавальної сфери в підлітковому віці.
53. Формування особистості підлітка. Криза 13-ти років.
54. Особливості спілкування підлітків з дорослими та однолітками.
55. Особливості розумового розвитку юнаків.
56. Формування особистості юнака. Криза 17-ти років, її причини, симптоматика та конструктивне подолання.
57. Фізичні та когнітивні зміни особистості в ранньому дорослому віці.
58. Розгортання професійного циклу в ранній дорослості.
59. Побудова родинних взаємин людиною раннього дорослого віку.
60. Фізичні та когнітивні зміни особистості в середній дорослості.
61. Розгортання професійного циклу в середньому дорослому віці.
62. Особистісні зміни в середньому дорослому віці. Криза середини життя, її детермінація та перебіг.
63. Особливості роботи інтелекту та функціонування особистості в пізньому дорослому віці.
64. Професійні та сімейні зміни в пізній дорослості.

6.6. Шкала відповідності оцінок

| Рейтингова оцінка | Оцінка за 100-бальною шкалою | Значення оцінки |
|-------------------|------------------------------|---|
| A | 90-100 балів | Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками |
| B | 82-89 балів | Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок |
| C | 75-81 балів | Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок |
| D | 69-74 балів | Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності |
| E | 60-68 балів | Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) |
| FX | 35-59 балів | Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання |
| F | 1-34 балів | Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни |

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Психологія» для студентів спеціальності 035 Філологія

Разом: 120 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 40 год.

| Модулі | Змістовий модуль 1 | Змістовий модуль 2 | Змістовий модуль 3 | Змістовий модуль 4 |
|----------------------------------|--|--|--|---|
| Назва модуля | Загальні питання психології. Психічні процеси та стани | Психологічна характеристика особистості та діяльності | Психологія дитинства | Психологія дорослішання і дорослості |
| Кількість балів за модуль | 67 балів | 54 бали | 55 балів | 65 балів |
| Теми лекцій | 1. Психологія як наука. Методи психології – 1 бал. 2. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу – 1 бал. 3. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності – 1 бал. 4. Емоційно-вольова сфера особистості – 1 бал. | 1. Особистість та діяльність – 1 бал. 2. Індивідуально-типологічні властивості особистості. Темперамент і характер – 1 бал. | 1. Психічний розвиток, його особливості. Фактори психічного розвитку. Вікова періодизація психічного розвитку людини – 1 бал. 2. Психічний розвиток дитини в ранньому віці – 1 бал. 3. Психологія дітей дошкільного періоду – 1 бал. | 1. Психічний розвиток підлітків – 1 бал. 2. Психологія ранньої дорослості – 1 бал. |
| Кількість балів | 4 бали | 2 бали | 3 бали | 2 бали |
| Теми семінарів | 1. Мислення та мовлення – 11 балів. 2. Уява – 11 балів. 3. Емоції та почуття – 11 балів. | 1. Свідомість і самосвідомість – 11 балів. 2. Здібності – 11 балів. | 1. Психологія пренатального і немовлячого періодів – 11 балів. 2. Психологічні особливості молодших школярів – 11 балів. | 1. Психологічні особливості представників юнацького періоду – 11 балів. 2. Психологія середньої дорослості – 11 балів. 3. Психологія пізньої дорослості – 11 балів. |
| Кількість балів | 33 бали | 22 бали | 22 бали | 33 бали |

| | | | | |
|--------------------------------|--|--|---|--|
| Самостійна робота | 1. Аналіз прикладів прояву вольових якостей особистості – 5 балів | 1. Діагностика типу темпераменту – 5 балів | Завдання на вибір: 1) перегляд відео, відповіді на питання – 5 балів, або 2) заповнення таблиці: Психічний розвиток дитини (віковий період обрати самостійно) – 5 балів | 1. Аналіз прикладів професійного зростання відомих в світі або в Україні людей – 5 балів |
| Кількість балів | 5 балів | 5 балів | 5 балів | 5 балів |
| Види поточного контролю | Модульна контрольна робота – 25 балів | Модульна контрольна робота – 25 балів | Модульна контрольна робота – 25 балів | Модульна контрольна робота – 25 балів |
| Рейтингові бали | Загальна кількість балів – 241 Коефіцієнт для переведення у 60-бальну шкалу – 4 | | | |
| Підсумковий контроль | Екзамен - 40 балів | | | |

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К. : Академвидав. – 2006. – 360 с.
2. Скрипченко О. Загальна психологія : Навч. посіб. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К. : А.П.Н. – 2002. – 464 с.
3. Сергеєнкова О. П. Загальна психологія / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
4. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.

Додаткова література:

1. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001 – 416 с.
2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) / В. П. Кутішенко. – 2-ге вид. : Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 128 с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. – К. : Вища школа, 2001.
4. Основи психології : Підручник для студ. вищих навч. закл. / О. В. Киричук (заг. ред.), В. А. Роменець (заг. ред.). – 6-те вид., стер. – К. : Либідь, 2006. – 632 с.
5. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник / Р. В. Павелків. – Вид. 2-е, стер. – К. : Кондор, 2015. – 469 с.
6. Практикум із загальної психології / Пашукова Т. І., Допіра А. І., Дьяконов Г. В. – К. : Знання, 2000. – 204 с.
7. Психологія дорослості з основами геронтопсихології. Навчальний посібник / Т. М. Дзюба, О. Г. Коваленко; за ред. В. Ф. Моргуна. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 264 с.
8. Психологія : Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Либідь, 2000.

Посилання на ЕНК (1 курс, ФІФ, ФІТ, денна), (1 курс, ФІС, денна):

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21513>

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21516>